

เรื่อง ศาลจังหวัดสงขลาส่งความเห็นและศาลจังหวัดปัตตานีส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องในคดีเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

สำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ส่งความเห็นของศาลจังหวัดสงขลา (ผู้ร้อง) และคำโต้แย้งของผู้ร้องในคดีของศาลจังหวัดปัตตานี รวมสามคำร้อง พร้อมเอกสารประกอบเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า

คำร้องที่หนึ่ง ผู้ร้องในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ปค ๔/๒๕๔๔ คัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชะแล้ จังหวัดสงขลา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๕ ที่กำหนดให้นำพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ ใช้บังคับกับการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยอนุโลม และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๕๗ บัญญัติให้ผู้สมัครคนใดที่เห็นว่า การเลือกตั้งในเขตนั้นเป็นไปโดยมิชอบมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นซึ่งเขตเลือกตั้งนั้นอยู่ในอำนาจ และมาตรา ๕๘ บัญญัติให้ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีคัดค้านการเลือกตั้งต้องใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น ผู้ร้องในคดีจึงยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดสงขลา

ศาลจังหวัดสงขลาไม่คำสั่งรับคำร้องและมีความเห็นว่า หลังจากที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ ใช้บังคับแล้วได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกมาใช้บังคับ และคดีคัดค้านการเลือกตั้งดังกล่าวมีลักษณะเป็นคดีปกครอง ซึ่งตามมาตรา ๙ บัญญัติให้คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยไม่สุจริต หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง เมื่อมูลคดีนี้เกิดขึ้นในขณะที่ศาลปกครองจัดตั้งและเปิดทำการแล้ว คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๑๐ วรรคสาม ส่งความเห็นดังกล่าวนี้ไปยังศาลปกครองสงขลาเพื่อพิจารณา

ต่อมาสำนักงานศาลปกครองสงขลา มีหนังสือ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ (ที่ ส.ศก. สุข ๒๒/๓๔๔) แจ้งความเห็นเรื่องอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลว่า กรณีคำร้องนี้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๑/๒๕๔๔ ชี้ขาดว่า ให้ศาลยุติธรรมเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ฯ ดังนั้น คดีตามคำร้องนี้อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลยุติธรรม คือ ศาลจังหวัดสงขลา เมื่อศาลจังหวัดสงขลาได้รับความเห็นของศาลปกครองแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ กำหนดอำนาจพิจารณาของศาลปกครองไว้โดยมีความมุ่งหมายให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง เมื่อคดีคัดค้านการเลือกตั้งเป็นคดีปกครอง จึงต้องอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ การที่มาตรา ๕๘ บัญญัติให้ศาลที่รับคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งดำเนินการพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

อันมีความหมายว่า ให้ศาลยุติธรรมเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีคัดค้านคำสั่งทางปกครองดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ฯ น่าจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ ดังนั้น ศาลจังหวัดสงขลาจึงส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

คำร้องที่สองและที่สาม ผู้ร้องในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๗๔๓/๒๕๔๕ และที่ ๗๔๖/๒๕๔๕ ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะลุโบะ และองค์การบริหารส่วนตำบลปาบอน จังหวัดปัตตานี อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ มาตรา ๒๕ ที่กำหนดให้นำพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ฯ ใช้บังคับโดยอนุโลมกับการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ฯ มาตรา ๕๗ บัญญัติให้ผู้สมัครคนใดที่เห็นว่า การเลือกตั้งในเขตนั้นเป็นไปโดยมิชอบมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นซึ่งเขตเลือกตั้งนั้นอยู่ในอำนาจ ผู้ร้องในคดีทั้งสองคำร้องจึงยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองกลาง

ศาลปกครองกลางพิจารณาแล้ว มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องทั้งสองไว้พิจารณา เนื่องจากตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ฯ มาตรา ๕๘ บัญญัติให้ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีคัดค้านการเลือกตั้งต้องใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งศาลปกครองดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ฯ ผู้ร้องในคดีจึงยื่นต่อศาลจังหวัดปัตตานี และต่อมายื่นคำโต้แย้งว่า การขอให้ศาลสั่งว่าการเลือกตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคำสั่งทางปกครองตามรัฐธรรมนูญให้ศาลปกครองเป็นผู้วินิจฉัย แม้ว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ฯ มาตรา ๕๘ บัญญัติให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงขอให้ศาลจังหวัดปัตตานีส่งคำโต้แย้งดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ศาลจังหวัดปัตตานีพิเคราะห์แล้วเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้รวมทั้งสามคำร้องพิจารณาเข้าไว้ด้วยกัน

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาตรา ๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ หรือไม่

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ก่อนที่จะพิจารณาวินิจฉัยประเด็นตามคำร้อง มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า ประเด็นตามคำร้องดังกล่าวเป็นกรณีโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจศาล หรือไม่ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๘ ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลขัดแย้งกันไว้เป็นการเฉพาะ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ฯ มาตรา ๕๘ เป็นบทบัญญัติ

ที่กำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีคัดค้านการเลือกตั้งต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งอันเป็นวิธีพิจารณาของศาลยุติธรรม ซึ่งผู้ร้องทั้งสามโต้แย้งว่าในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีคัดค้านการเลือกตั้งน่าจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ กำหนดกรอบไว้ ประเด็นดังกล่าวจึงเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ศาลระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลปกครองว่าศาลใดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีคัดค้านการเลือกตั้งเมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดให้เรื่องดังกล่าวอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลตามมาตรา ๒๔๘ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางสาวนีย์ อัครโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๗๑ ก วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

ย่อโดย นางพรทิภา ไสวสุวรรณวงศ์
กลุ่มงานคดี ๕